

Luk

Chapter 11

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς
Na ikawa katika – kuwa yeye katika mahali fulani akisali kama
[G2532](#) [G1096](#) [G1722](#) [G3588](#) [G1510](#) [G0846](#) [G1722](#) [G5117](#) [G5100](#) [G4336](#) [G5613](#)
- ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον
alipomaliza akasema mmoja wa– wanafunzi wake kwake yeye Bwana tufundishe
[G3973](#) [G3004](#) [G5100](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#) [G4314](#) [G0846](#) [G2962](#) [G1321](#)
- ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.
sisi kusali kama pia Iōannēs aliwafundisha – wanafunzi wake
[G1473](#) [G4336](#) [G2531](#) [G2532](#) [G2491](#) [G1321](#) [G3588](#) [G3101](#) [G0846](#)

Siku moja, Yesu alikuwa mahali fulani akiomba. Alipomaliza kuomba, mmoja wa wanafunzi wake akamwambia, "Bwana, tufundishe kuomba, kama vile Yohana alivyowafundisha wanafunzi wake."

- 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε λέγετε, Πάτερ <ἡμῶν, ὁ ἐν
akasema na– kwao Wakati mnaposali semeni Baba yetu – katika
[G3004](#) [G1161](#) [G0846](#) [G3752](#) [G4336](#) [G3004](#) [G3962](#) [G1473](#) [G3588](#) [G1722](#)
- τοῖς οὐρανοῖς>, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου; ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου;
– mbinguni litakaswe – jina lako lije – ufalme wako
[G3588](#) [G3772](#) [G0037](#) [G3588](#) [G3686](#) [G4771](#) [G2064](#) [G3588](#) [G0932](#) [G4771](#)
- <Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς>.
Mapenzi – yako yako kama katika mbingu pia juu-ya – nchi
[G1096](#) [G3588](#) [G2307](#) [G4771](#) [G5613](#) [G1722](#) [G3772](#) [G2532](#) [G1909](#) [G3588](#) [G1093](#)

Akawaambia, "Mnapoomba, semeni: "Baba yetu (uliye mbinguni), jina lako litukuzwe, ufalme wako uje. (Mapenzi yako yafanyike hapa duniani kama huko mbinguni.)

- 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον, δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν.
– mkate wetu – wa-kila-siku utupe sisi – kila siku
[G3588](#) [G0740](#) [G1473](#) [G3588](#) [G1967](#) [G1325](#) [G1473](#) [G3588](#) [G2596](#) [G2250](#)

Utupatie kila siku riziki yetu.

- 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ
na tusamehe sisi – dhambi zetu na kwa-maana sisi-wenyewe
[G2532](#) [G0863](#) [G1473](#) [G3588](#) [G0266](#) [G1473](#) [G2532](#) [G1063](#) [G0846](#)
- ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν; καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
tunasamehe kila anayetudai sisi na usiwe kutuingiza sisi katika majaribu
[G0863](#) [G3956](#) [G3784](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3361](#) [G1533](#) [G1473](#) [G1519](#) [G3986](#)
- <ἀλλὰ ῥῶσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ>.
bali tuokoe sisi kutoka kwa– mwovu
[G0235](#) [G4506](#) [G1473](#) [G0575](#) [G3588](#) [G4190](#)

Utusamehe dhambi zetu, kwa kuwa na sisi huwasamehe wote wanaotukosea. Wala usitutie majaribuni (bali utuokoe kutoka kwa yule mwovu)."

- 5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον,
 Na akasema kwao wao Ni-nani miongoni-mwenu kwenu atakayekuwa-na rafiki
 [G2532](#) [G3004](#) [G4314](#) [G0846](#) [G5101](#) [G1537](#) [G4771](#) [G2192](#) [G5384](#)
- καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ εἶπη αὐτῷ, Φίλε,
 na ataenda kwake yeye usiku-wa-manane na amwambie yeye Rafiki
 [G2532](#) [G4198](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3317](#) [G2532](#) [G3004](#) [G0846](#) [G5384](#)
- χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους;
 niazime mimi mikate mitatu
 [G5531](#) [G1473](#) [G5140](#) [G0740](#)

Kisha akawaambia, “Ni nani miongoni mwenu mwenye rafiki yake, naye akamwendea usiku wa manane na kumwambia, ‘Rafiki, nikopeshe mikate mitatu.

- 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω
 kwa-sababu rafiki yangu amefika kutoka safarini kwangu mimi na sina nina
 [G1894](#) [G5384](#) [G1473](#) [G3854](#) [G1537](#) [G3598](#) [G4314](#) [G1473](#) [G2532](#) [G3756](#) [G2192](#)
- ὃ παραθήσω αὐτῷ.
 kitu nitakachomwekea yeye
 [G3739](#) [G3908](#) [G0846](#)

Kwa sababu rafiki yangu amekuja kutoka safarini, nami sina kitu cha kumpa.’

- 7 κακεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς, εἶπη, Μὴ μοι κόπους παρέχε; ἤδη ἡ
 na-huyo ndani akijibu aseme Usiwe mimi taabu kunisumbua tayari –
 [G2548](#) [G2081](#) [G0611](#) [G3004](#) [G3361](#) [G1473](#) [G2873](#) [G3930](#) [G2235](#) [G3588](#)
- θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ’ ἔμοῦ εἰς τὴν κοίτην
 mlango umefungwa na – watoto wangu pamoja-na mimi katika – kitanda
 [G2374](#) [G2808](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3813](#) [G1473](#) [G3326](#) [G1473](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2845](#)
- εἰσίν; οὐ δύναμαι ἀναστὰς, δοῦναί σοι.
 wako siwezi naweza kuamka kukupa wewe
 [G1510](#) [G3756](#) [G1410](#) [G0450](#) [G1325](#) [G4771](#)

“Kisha yule aliyeko ndani amjibu, ‘Usinisumbue. Mlango umefungwa, nami na watoto wangu tumelala. Siwezi kuamka nikupe chochote.’

- 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ, ἀναστὰς, διὰ τὸ
 nakuambia ninyi hata-kama na hata atampa yeye akiamka kwa-sababu-ya –
 [G3004](#) [G4771](#) [G1487](#) [G2532](#) [G3756](#) [G1325](#) [G0846](#) [G0450](#) [G1223](#) [G3588](#)
- εἶναι φίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει
 kuwa rafiki yake kwa-sababu-ya hakika – ujasiri wake akiamka atampa
 [G1510](#) [G5384](#) [G0846](#) [G1223](#) [G1065](#) [G3588](#) [G0335](#) [G0846](#) [G1453](#) [G1325](#)
- αὐτῷ ὅσων χρῆζει.
 yeye yote anayohitaji
 [G0846](#) [G3745](#) [G5535](#)

Nawaambia, ingawa huyo mtu hataamka na kumpa hiyo mikate kwa sababu ni rafiki yake, lakini kwa sababu ya kuendelea kwake kuomba, ataamka na kumpa kiasi anachohitaji.

- 9 Καὶ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν; ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε;
 Na-mimi ninyi nakuambia ombeni na mtapewa ninyi tafuteni na mtapata
 [G2504](#) [G4771](#) [G3004](#) [G0154](#) [G2532](#) [G1325](#) [G4771](#) [G2212](#) [G2532](#) [G2147](#)
- κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
 bisheni na mtafunguliwa ninyi
 [G2925](#) [G2532](#) [G0455](#) [G4771](#)

“Kwa hiyo nawaambia: Ombeni nanyi mtapewa; tafuteni nanyi mtapata; bisheni nanyi mtafunguliwa mlango.

- 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει; καὶ ὁ ζητῶν εὕρίσκει; καὶ τῷ
kila maana – aombaye hupokea na – atafutaye hupata na –
[G3956](#) [G1063](#) [G3588](#) [G0154](#) [G2983](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2212](#) [G2147](#) [G2532](#) [G3588](#)

κρούοντι ἀνοιγήσεται.
abishaye atafunguliwa
[G2925](#) [G0455](#)

Kwa kuwa kila aombaye hupewa; naye kila atafutaye hupata; na kila abishaye hufunguliwa mlango.

- 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα, αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἰχθύν,
ni-nani na- miongoni-mwenu kwenu – baba ataomba – mwana samaki
[G5101](#) [G1161](#) [G1537](#) [G4771](#) [G3588](#) [G3962](#) [G0154](#) [G3588](#) [G5207](#) [G2486](#)

καὶ ἀντὶ ἰχθύος, ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει?
na badala-ya samaki nyoka yeye atampa
[G2532](#) [G0473](#) [G2486](#) [G3789](#) [G0846](#) [G1929](#)

“Je, kuna yeyote miongoni mwenu ambaye mtoto wake akimwomba samaki, atampa nyoka badala yake?

- 12 ἢ καὶ αἰτήσῃ ὦν, ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον?
au na ataomba yai atampa yeye nge
[G2228](#) [G2532](#) [G0154](#) [G5609](#) [G1929](#) [G0846](#) [G4651](#)

Au mtoto akimwomba yai atampa nge?

- 13 εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς
kama basi ninyi waonu mkiwa mnajua zawadi nzuri kuwapa –
[G1487](#) [G3767](#) [G4771](#) [G4190](#) [G5225](#) [G1492](#) [G1390](#) [G0018](#) [G1325](#) [G3588](#)
- τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ, δώσει
watoto wenu zaidi-kadiri-gani zaidi – Baba – kutoka mbinguni atawapa
[G5043](#) [G4771](#) [G4214](#) [G3123](#) [G3588](#) [G3962](#) [G3588](#) [G1537](#) [G3772](#) [G1325](#)
- Πνεῦμα Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
Roho Mtakatifu – wanaomwomba yeye
[G4151](#) [G0040](#) [G3588](#) [G0154](#) [G0846](#)

Basi ikiwa ninyi mlio waonu, mnajua kuwapa watoto wenu vitu vizuri, si zaidi sana Baba yenu aliye mbinguni atawapa Roho Mtakatifu wale wamwomba!”

- 14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν; ἐγένετο δὲ τοῦ
Na alikuwa akitoa pepo na yeye alikuwa bubu ikawa na- –
[G2532](#) [G1510](#) [G1544](#) [G1140](#) [G2532](#) [G0846](#) [G1510](#) [G2974](#) [G1096](#) [G1161](#) [G3588](#)
- δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι.
pepo alipotoka alinena – bubu na wakashangaa – makundi
[G1140](#) [G1831](#) [G2980](#) [G3588](#) [G2974](#) [G2532](#) [G2296](#) [G3588](#) [G3793](#)

Basi Yesu alikuwa anamtoa pepo mchafu kutoka kwa mtu aliyekuwa bubu. Yule pepo mchafu alipomtoka yule mtu aliyekuwa bubu, akaanza kuongea, nao umati wa watu ukashangaa.

- 15 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Ἐν Βεελζεβούλ τῷ ἄρχοντι τῶν
baadhi lakini- miongoni-mwao wao walisema Kwa Beelzeboúl – mkuu wa-
[G5100](#) [G1161](#) [G1537](#) [G0846](#) [G3004](#) [G1722](#) [G0954](#) [G3588](#) [G0758](#) [G3588](#)
- δαιμονίων, ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
pepo anatoa – pepo
[G1140](#) [G1544](#) [G3588](#) [G1140](#)

Lakini wengine wakasema, “Anatoa pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli, yule mkuu wa pepo wachafu wote.”

- 16 ἄλλοι δὲ, πειράζοντες, σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ’ αὐτοῦ.
wengine lakini– wakimjaribu ishara kutoka mbinguni walitaka kutoka–kwa yeye
[G2087](#) [G1161](#) [G3985](#) [G4592](#) [G1537](#) [G3772](#) [G2212](#) [G3844](#) [G0846](#)

Wengine ili kumjaribu wakataka awaonyeshe ishara kutoka mbinguni.

- 17 αὐτὸς δὲ, εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία
yeye lakini– akijua yao – mawazo akawaambia wao Kila ufalme
[G0846](#) [G1161](#) [G1492](#) [G0846](#) [G3588](#) [G1270](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3956](#) [G0932](#)
- ἐφ’ ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα, ἔρημοῦται; καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει.
juu–ya yenyewe ukigawanyika huharibika na nyumba juu–ya nyumba huanguka
[G1909](#) [G1438](#) [G1266](#) [G2049](#) [G2532](#) [G3624](#) [G1909](#) [G3624](#) [G4098](#)

Yesu akajua mawazo yao, naye akawaambia, “Kila ufalme ukigawanyika dhidi yake wenyewe huangamia. Nayo nyumba iliyogawanyika dhidi yake yenyewe itaanguka.

- 18 εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ’ ἑαυτὸν διμερίσθη, πῶς
kama na– pia – Satana juu–ya yeye–mwenyewe amegawanyika itasimamaje
[G1487](#) [G1161](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4567](#) [G1909](#) [G1438](#) [G1266](#) [G4459](#)
- σταθήσεται ἢ βασιλεία αὐτοῦ? ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβούλ, ἐκβάλλειν
itasimama – ufalme wake kwa–sababu mnasema kwa Beelzeboúl ninatoa
[G2476](#) [G3588](#) [G0932](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3004](#) [G1722](#) [G0954](#) [G1544](#)
- με τὰ δαιμόνια.
mimi – pepo
[G1473](#) [G3588](#) [G1140](#)

Kama Shetani amegawanyika mwenyewe, ufalme wake utasimamaje? Nawaambia haya kwa sababu ninyi mnadai ya kuwa mimi ninatoa pepo wachafu kwa uwezo wa Beelzebuli.

- 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν,
kama na– mimi kwa Beelzeboúl ninatoa – pepo – wana wenu
[G1487](#) [G1161](#) [G1473](#) [G1722](#) [G0954](#) [G1544](#) [G3588](#) [G1140](#) [G3588](#) [G5207](#) [G4771](#)
- ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν? διὰ τοῦτο, αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται.
kwa nani wanatoa kwa–sababu–ya hili wao wenu waamuzi watakuwa
[G1722](#) [G5101](#) [G1544](#) [G1223](#) [G3778](#) [G0846](#) [G4771](#) [G2923](#) [G1510](#)

Kama mimi natoa pepo wachafu kwa nguvu za Beelzebuli, wafuasi wenu nao je, wao hutoa pepo wachafu kwa uwezo wa nani? Hivyo basi, wao ndio watakaowahukumu.

- 20 εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ, ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα
lakini–kama na– kwa kidole cha–Mungu mimi ninatoa – pepo basi
[G1487](#) [G1161](#) [G1722](#) [G1147](#) [G2316](#) [G1473](#) [G1544](#) [G3588](#) [G1140](#) [G0686](#)
- ἔφθασεν ἐφ’ ὑμᾶς ἢ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
umewajia juu–yenu ninyi – ufalme wa– Mungu
[G5348](#) [G1909](#) [G4771](#) [G3588](#) [G0932](#) [G3588](#) [G2316](#)

Lakini kama mimi ninatoa pepo wachafu kwa kidole cha Mungu, basi Ufalme wa Mungu umewajia.

- 21 ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος, φυλάσσει τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν
wakati – mwenye–nguvu amejihami analinda – yake ua katika
[G3752](#) [G3588](#) [G2478](#) [G2528](#) [G5442](#) [G3588](#) [G1438](#) [G0833](#) [G1722](#)
- εἰρήνη ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ;
amani yako – mali yake
[G1515](#) [G1510](#) [G3588](#) [G5225](#) [G0846](#)

“Mtu mwenye nguvu aliyejifunga silaha anapoilinda nyumba yake, mali yake iko salama.

22 ἐπὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ, ἐπελθὼν, νικήσῃ αὐτόν, τὴν
lakini-wakati na- mwenye-nguvu-zaidi kuliko-yeye akija akimshinda yeye -
[G1875](#) [G1161](#) [G2478](#) [G0846](#) [G1904](#) [G3528](#) [G0846](#) [G3588](#)

πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει, ἐφ’ ἧ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ
silaha-zote zake anachukua ambazo ambazo alitegemea na - nyara zake
[G3833](#) [G0846](#) [G0142](#) [G1909](#) [G3739](#) [G3982](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4661](#) [G0846](#)

διαδίδωσιν.
anagawanya
[G1239](#)

Lakini mtu mwenye nguvu zaidi kumliko akimshambulia na kumshinda, yeye humnyang’anya silaha zake zote alizozitegemea, na kuchukua nyara.

23 Ὅ μὴ ὦν μετ’ ἐμοῦ, κατ’ ἐμοῦ ἐστίν; καὶ ὁ μὴ συνάγων
- asiye yuko pamoja-na mimi dhidi-ya mimi yuko na - asiye kusanya
[G3588](#) [G3361](#) [G1510](#) [G3326](#) [G1473](#) [G2596](#) [G1473](#) [G1510](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3361](#) [G4863](#)

μετ’ ἐμοῦ σκορπίζει.
pamoja-na mimi hutawanya
[G3326](#) [G1473](#) [G4650](#)

“Mtu asiyekuwa pamoja nami yu kinyume nami, na mtu ambaye hakusanyi pamoja nami, hutawanya.

24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται
Wakati - mchafu roho anapotoka kutoka-kwa - mtu hupita
[G3752](#) [G3588](#) [G0169](#) [G4151](#) [G1831](#) [G0575](#) [G3588](#) [G0444](#) [G1330](#)

δι’ ἀνδρῶν τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν; καὶ μὴ εὕρισκον [τότε]
kupitia mahali-pasipo-maji mahali akitafuta pumziko na asipo pata ndipo
[G1223](#) [G0504](#) [G5117](#) [G2212](#) [G0372](#) [G2532](#) [G3361](#) [G2147](#) [G5119](#)

λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον.
husema Nitarudi katika - nyumba yangu kutoka nilitoka
[G3004](#) [G5290](#) [G1519](#) [G3588](#) [G3624](#) [G1473](#) [G3606](#) [G1831](#)

“Pepo mchafu amtokapo mtu, hutangatanga katika sehemu zisizo na maji akitafuta mahali pa kupumzika, lakini hapati. Ndipo husema, ‘Nitarudi kwenye nyumba yangu nilikotoka.’

25 καὶ ἐλθὼν, εὕρισκει (σχολάζοντα), σεσαρωμένον, καὶ κεκοσμημένον.
na akija hupata ikiwa-tupu imefagiliwa na imepambwa
[G2532](#) [G2064](#) [G2147](#) [G4980](#) [G4563](#) [G2532](#) [G2885](#)

Naye arudipo na kuikuta ile nyumba imefagiliwa na kupangwa vizuri,

26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ,
ndipo huenda na huchukua roho nyingine waonu-zaidi kuliko-yeye
[G5119](#) [G4198](#) [G2532](#) [G3880](#) [G2087](#) [G4151](#) [G4190](#) [G1438](#)

ἐπτά, καὶ εἰσελθόντα, κατοικεῖ ἐκεῖ; καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ
saba na wakiingia hukaa huko na huwa - hali-ya-mwisho ya-
[G2033](#) [G2532](#) [G1525](#) [G2730](#) [G1563](#) [G2532](#) [G1096](#) [G3588](#) [G2078](#) [G3588](#)

ἀνθρώπου ἐκείνου, χεῖρονα τῶν πρώτων.
mtu huyo mbaya-zaidi kuliko- ya-kwanza
[G0444](#) [G1565](#) [G5501](#) [G3588](#) [G4413](#)

ndipo huenda na kuchukua pepo wachafu wengine saba wabaya kuliko yeye mwenyewe, nao huingia na kukaa humo. Nayo hali ya mwisho ya yule mtu huwa ni mbaya kuliko ile ya kwanza.”

- 27 Ἐγένετο δὲ, ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις φωνήν
Ikawa na- katika - kusema yeye haya akainua mtu-fulani sauti
[G1096](#) [G1161](#) [G1722](#) [G3588](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3778](#) [G1869](#) [G5100](#) [G5456](#)
- γυνή ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ
mwanamke kutoka - umati akamwambia yeye Heri - tumbo -
[G1135](#) [G1537](#) [G3588](#) [G3793](#) [G3004](#) [G0846](#) [G3107](#) [G3588](#) [G2836](#) [G3588](#)
- βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὖς ἐθήλασας.
lililokubeba wewe na matiti ambayo ulinyonya
[G0941](#) [G4771](#) [G2532](#) [G3149](#) [G3739](#) [G2337](#)

Ikawa Yesu alipokuwa akisema hayo, mwanamke mmoja katikati ya ule umati wa watu akapaza sauti akasema, "Limebarikiwa tumbo lililokuzaa na matiti ulinyonya!"

- 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦν, μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ
yeye lakini- akasema Naam heri - wanaosikia - neno la-
[G0846](#) [G1161](#) [G3004](#) [G3304](#) [G3107](#) [G3588](#) [G0191](#) [G3588](#) [G3056](#) [G3588](#)
- Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.
Mungu na wanaolishika
[G2316](#) [G2532](#) [G5442](#)

Yesu akajibu, "Wamebarikiwa zaidi wale wanaolisikia neno la Mungu na kulitii."

- 29 Τῶν δὲ ὄχλων, ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη, γενεὰ
- na- makundi yakikusanyika alianza kusema - Kizazi hiki kizazi
[G3588](#) [G1161](#) [G3793](#) [G1865](#) [G0756](#) [G3004](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#) [G1074](#)
- πονηρά ἐστιν; σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
kionu ni ishara kinatafuta na ishara haitapewa hakitapewa hicho
[G4190](#) [G1510](#) [G4592](#) [G2212](#) [G2532](#) [G4592](#) [G3756](#) [G1325](#) [G0846](#)
- εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ.
isipokuwa isiwe - ishara ya-Iōnās
[G1487](#) [G3361](#) [G3588](#) [G4592](#) [G2495](#)

Umati wa watu ulipokuwa unazidi kuongezeka, Yesu akaendelea kusema, "Hiki ni kizazi kionu. Kinatafuta ishara, lakini hakitapewa ishara yoyote isipokuwa ile ya Yona.

- 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο (ὁ) Ἰωνᾶς τοῖς Νινευítais σημεῖον, οὕτως
kama maana alivyokuwa - Iōnās kwa- Waninewi ishara vivyo-hivyo
[G2531](#) [G1063](#) [G1096](#) [G3588](#) [G2495](#) [G3588](#) [G3536](#) [G4592](#) [G3779](#)
- ἔσται καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.
atakuwa pia - Mwana wa- mtu kwa- kizazi hiki
[G1510](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5207](#) [G3588](#) [G0444](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#)

Kwa maana kama vile Yona alivyokuwa ishara kwa watu wa Ninawi, ndivyo Mwana wa Adamu atakavyokuwa ishara kwa kizazi hiki.

- 31 βασιλίσσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν
 malkia wa-kusini atainuka katika – hukumu pamoja-na – watu
[G0938](#) [G3558](#) [G1453](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2920](#) [G3326](#) [G3588](#) [G0435](#)
- τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς; ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
 wa- kizazi hiki na atawahukumu wao kwa-sababu alikuja kutoka –
[G3588](#) [G1074](#) [G3778](#) [G2532](#) [G2632](#) [G0846](#) [G3754](#) [G2064](#) [G1537](#) [G3588](#)
- περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον
 miisho ya- nchi kusikia – hekima ya-Solomōn na tazama mkubwa-zaidi
[G4009](#) [G3588](#) [G1093](#) [G0191](#) [G3588](#) [G4678](#) [G4672](#) [G2532](#) [G3708](#) [G4119](#)
- Σολομῶνος ὧδε.
 kuliko-Solomōn hapa
[G4672](#) [G5602](#)

Malkia wa Kusini atasimama wakati wa hukumu na kuwahukumu watu wa kizazi hiki. Kwa kuwa yeye alikuja kutoka miisho ya dunia ili kuisikiliza hekima ya Solomoni. Na hapa yupo aliye mkuu kuliko Solomoni.

- 32 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς
 watu Waninewi watasimama katika – hukumu pamoja-na – kizazi
[G0435](#) [G3536](#) [G0450](#) [G1722](#) [G3588](#) [G2920](#) [G3326](#) [G3588](#) [G1074](#)
- ταύτης, καὶ κατακρinoῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
 hiki na watakihukumu hicho kwa-sababu walitubu kwa – mahubiri
[G3778](#) [G2532](#) [G2632](#) [G0846](#) [G3754](#) [G3340](#) [G1519](#) [G3588](#) [G2782](#)
- Ἰωνᾶ; καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
 ya-Iōnās na tazama mkubwa-zaidi kuliko-Iōnās hapa
[G2495](#) [G2532](#) [G3708](#) [G4119](#) [G2495](#) [G5602](#)

Siku ya hukumu, watu wa Ninawi watasimama pamoja na kizazi hiki na kukihukumu; kwa maana wao walitubu waliposikia mahubiri ya Yona. Na tazama, hapa yupo yeye aliye mkuu kuliko Yona.

- 33 Οὐδεὶς λύχον ἄψας, εἰς κρύπτειν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον,
 Hakuna-mtu taa akiwasha katika siri anaiweka wala chini-ya – pishi
[G3762](#) [G3088](#) [G0681](#) [G1519](#) [G2926](#) [G5087](#) [G3761](#) [G5259](#) [G3588](#) [G3426](#)
- ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν.
 bali juu-ya – kinara ili – wanaoingia – mwanga waone
[G0235](#) [G1909](#) [G3588](#) [G3087](#) [G2443](#) [G3588](#) [G1531](#) [G3588](#) [G5338](#) [G0991](#)

“Hakuna mtu yeyote awashaye taa na kuiweka mahali palipofichika au kuifunikia chini ya bakuli. Badala yake huiweka juu ya kinara chake, ili watu wote wanaoingia waone nuru.

- 34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός
 – taa ya- mwili ni – jicho lako wakati – jicho
[G3588](#) [G3088](#) [G3588](#) [G4983](#) [G1510](#) [G3588](#) [G3788](#) [G4771](#) [G3752](#) [G3588](#) [G3788](#)
- σου ἀπλοῦς ἦ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν;
 lako zuri linapokuwa pia wote – mwili wako wenye-nuru utakuwa
[G4771](#) [G0573](#) [G1510](#) [G2532](#) [G3650](#) [G3588](#) [G4983](#) [G4771](#) [G5460](#) [G1510](#)
- ἐπὰν δὲ πονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.
 lakini-wakati na- baya linapokuwa pia – mwili wako wenye-giza
[G1875](#) [G1161](#) [G4190](#) [G1510](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4983](#) [G4771](#) [G4652](#)

Jicho lako ni taa ya mwili wako. Kama jicho lako ni zima, mwili wako wote pia umejaa nuru. Lakini kama jicho ni bovu, mwili wako wote pia umejaa giza.

- 35 σκόπει οὖν, μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν.
 angalia basi isiwe – nuru – iliyo-ndani yako giza ni
[G4648](#) [G3767](#) [G3361](#) [G3588](#) [G5457](#) [G3588](#) [G1722](#) [G4771](#) [G4655](#) [G1510](#)

| Kwa hiyo, hakikisha kwamba nuru iliyoko ndani yako isiwe giza.

- 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος τι
kama basi – mwili wako wote wenye-nuru usiwe-na ukiwa-na sehemu yoyote
[G1487](#) [G3767](#) [G3588](#) [G4983](#) [G4771](#) [G3650](#) [G5460](#) [G3361](#) [G2192](#) [G3313](#) [G5100](#)
- σκοτεινόν, ἔσται φωτεινόν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ
yenye-giza utakuwa wenye-nuru wote kama wakati – taa kwa- mwanga-wake
[G4652](#) [G1510](#) [G5460](#) [G3650](#) [G5613](#) [G3752](#) [G3588](#) [G3088](#) [G3588](#) [G0796](#)
- φωτίζει σε.
inakuangazia wewe
[G5461](#) [G4771](#)

| Basi ikiwa mwili wako wote umejaa nuru, bila sehemu yake yoyote kuwa gizani, basi utakuwa na nuru kama vile taa ikuangazavyo kwa nuru yake.”

- 37 Ἐν δὲ τῷ λαῒ σου, ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως
Katika na- – kunena anamwalika yeye Farisayo ili
[G1722](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2980](#) [G2065](#) [G0846](#) [G5330](#) [G3704](#)
- ἀριστήσῃ παρ’ αὐτῷ, εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.
ale-chakula-cha-asubuhi kwa yeye akiingia na- akaketi
[G0709](#) [G3844](#) [G0846](#) [G1525](#) [G1161](#) [G0377](#)

| Yesu alipomaliza kuzungumza, Farisayo mmoja alimwalika nyumbani mwake kwa chakula. Yesu akaingia na kuketi katika sehemu yake mezani.

- 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος, ἰδὼν, ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη
– na- Farisayo akiona akashangaa kwamba hakuwa kwanza alinawa
[G3588](#) [G1161](#) [G5330](#) [G3708](#) [G2296](#) [G3754](#) [G3756](#) [G4412](#) [G0907](#)
- πρὸ τοῦ ἀρίστου.
kabla-ya – chakula-cha-asubuhi
[G4253](#) [G3588](#) [G0712](#)

| Yule Farisayo akashangaa kwamba Yesu hakunawa kwanza kabla ya kula.

- 39 εἶπεν δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι, τὸ
akasema na- – Bwana kwake yeye Sasa ninyi – Mafarisayo –
[G3004](#) [G1161](#) [G3588](#) [G2962](#) [G4314](#) [G0846](#) [G3568](#) [G4771](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3588](#)
- ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν
nje ya- kikombe na – sahani mnasafisha – lakini- ndani yenu
[G1855](#) [G3588](#) [G4221](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4094](#) [G2511](#) [G3588](#) [G1161](#) [G2081](#) [G4771](#)
- γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.
imejaa uporaji na uonu
[G1073](#) [G0724](#) [G2532](#) [G4189](#)

| Ndipo Bwana akamwambia, “Sasa, enyi Mafarisayo, mnasafisha kikombe na sahani kwa nje, lakini ndani mmejaa unyang’anyi na uonu.

- 40 ἄφρονες! οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν?
wapumbavu je – aliyumba – nje pia – ndani hakuumba
[G0878](#) [G3756](#) [G3588](#) [G4160](#) [G3588](#) [G1855](#) [G2532](#) [G3588](#) [G2081](#) [G4160](#)

| Enyi wapumbavu! Hamjui kuwa yeye aliyetengeneza nje ndiye alitengeneza na ndani pia?

- 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ, πάντα καθαρὰ ὑμῖν
bali - yaliyomo-ndani toeni sadaka na tazama vyote safi kwenu
[G4133](#) [G3588](#) [G1751](#) [G1325](#) [G1654](#) [G2532](#) [G3708](#) [G3956](#) [G2513](#) [G4771](#)

ἐστίν.
vitakuwa
[G1510](#)

| Basi toeni sadaka ya vile mliyvo navyo, na tazama, vitu vyote vitakuwa safi kwenu.

- 42 ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον,
lakini ole wenu - Mafarisayo kwa-sababu mnatoa-zaka - mnanaa
[G0235](#) [G3759](#) [G4771](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3754](#) [G0586](#) [G3588](#) [G2238](#)
- καὶ τὸ πῆγανον, καὶ πᾶν λάχανον; καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ
na - mchungu na kila mboga na mnarita - haki na
[G2532](#) [G3588](#) [G4076](#) [G2532](#) [G3956](#) [G3001](#) [G2532](#) [G3928](#) [G3588](#) [G2920](#) [G2532](#)
- τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι.
- upendo wa-Mungu haya lakini- ilipasa kufanya na-hayo msiwe kuacha
[G3588](#) [G0026](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3778](#) [G1161](#) [G1163](#) [G4160](#) [G2548](#) [G3361](#) [G3935](#)

| “Lakini ole wenu, Mafarisayo, kwa maana mnampa Mungu zaka za mnanaa, mchicha na kila aina ya mboga, lakini mnaruza haki na upendo wa Mungu. Iliwapasa kufanya haya ya pili bila kupuuza hayo ya kwanza.

- 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν
ole wenu - Mafarisayo kwa-sababu mnaripenda - viti-vya-mbele katika
[G3759](#) [G4771](#) [G3588](#) [G5330](#) [G3754](#) [G0025](#) [G3588](#) [G4410](#) [G1722](#)
- ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἄσπασμους ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
- masinagogi na - salamu katika - masoko
[G3588](#) [G4864](#) [G2532](#) [G3588](#) [G0783](#) [G1722](#) [G3588](#) [G0058](#)

| “Ole wenu Mafarisayo, kwa sababu ninyi mnaripenda kukalia viti vya mbele katika masinagogi, na kusalimiwa kwa heshima masokoni.

- 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ
ole wenu kwa-sababu mko kama - makaburi - yasiyoonekana na -
[G3759](#) [G4771](#) [G3754](#) [G1510](#) [G5613](#) [G3588](#) [G3419](#) [G3588](#) [G0082](#) [G2532](#) [G3588](#)
- ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.
watu - wanaotembea juu-yake hawajui hawajui
[G0444](#) [G3588](#) [G4043](#) [G1883](#) [G3756](#) [G1492](#)

| “Ole wenu, kwa sababu ninyi ni kama makaburi yasiyokuwa na alama, ambayo watu huyakanyaga pasipo kujua.”

- 45 Ἀποκριθεὶς δέ, τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα
Akijibu na- mmoja wa- wanasheria akasema kwake Mwalimu haya
[G0611](#) [G1161](#) [G5100](#) [G3588](#) [G3544](#) [G3004](#) [G0846](#) [G1320](#) [G3778](#)
- λέγων, καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.
ukisema pia sisi unatutukana
[G3004](#) [G2532](#) [G1473](#) [G5195](#)

| Mtaalamu mmoja wa sheria akamjibu, akasema, “Mwalimu, unaposema mambo haya, unatutukana na sisi pia.”

- 46 ὁ δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί! ὅτι φορτίζετε
 - na- akasema Na wenu - wanasheria ole kwa-sababu mnawapakia
[G3588](#) [G1161](#) [G3004](#) [G2532](#) [G4771](#) [G3588](#) [G3544](#) [G3759](#) [G3754](#) [G5412](#)
 τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν
 - watu mizigo migumu-kubeba na ninyi-wenyewe kwa-moja ya-
[G3588](#) [G0444](#) [G5413](#) [G1419](#) [G2532](#) [G0846](#) [G1520](#) [G3588](#)
 δακτύλων ὑμῶν, οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις.
 vidole vyenu hamwi hamgusi - mizigo
[G1147](#) [G4771](#) [G3756](#) [G4379](#) [G3588](#) [G5413](#)

| Yesu akamjibu, “Nanyi wataalamu wa sheria, ole wenu, kwa sababu mnawatwika watu mizigo mizito ambayo hawawezi kubeba, wala ninyi wenyewe hamwinui hata kidole kimoja kuwasaidia.

- 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ
 ole wenu kwa-sababu mnajenga - makaburi ya- manabii - lakini-
[G3759](#) [G4771](#) [G3754](#) [G3618](#) [G3588](#) [G3419](#) [G3588](#) [G4396](#) [G3588](#) [G1161](#)
 πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
 baba zenu waliwaua wao
[G3962](#) [G4771](#) [G0615](#) [G0846](#)

| “Ole wenu, kwa sababu ninyi mnajenga makaburi ya manabii waliouawa na baba zenu.

- 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε, καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν;
 basi mashahidi ninyi-ni na mnakubaliana-na - matendo ya- baba zenu
[G0686](#) [G3144](#) [G1510](#) [G2532](#) [G4909](#) [G3588](#) [G2041](#) [G3588](#) [G3962](#) [G4771](#)
 ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς; ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε.
 kwa-sababu wao naam waliwaua wao ninyi lakini- mnajenga
[G3754](#) [G0846](#) [G3303](#) [G0615](#) [G0846](#) [G4771](#) [G1161](#) [G3618](#)

| Hivyo ninyi mwashuhudia na mnathibitisha kile baba zenu walichofanya. Wao waliwaua manabii, nanyi mnawajengea makaburi.

- 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς
 kwa-sababu-ya hili pia - hekima ya- Mungu ilisema Nitawatuma kwao
[G1223](#) [G3778](#) [G2532](#) [G3588](#) [G4678](#) [G3588](#) [G2316](#) [G3004](#) [G0649](#) [G1519](#)
 αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ
 wao manabii na mitume na baadhi-yao wao watawaua na
[G0846](#) [G4396](#) [G2532](#) [G0652](#) [G2532](#) [G1537](#) [G0846](#) [G0615](#) [G2532](#)
 διώξουσιν,
 watawatesa
[G1377](#)

| Kwa sababu ya jambo hili, Mungu katika hekima yake alisema, ‘Tazama, nitatuma kwao manabii na mitume, nao watawaua baadhi yao na wengine watawatesa.’

- 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκκεχυμένον ἀπὸ
 ili litakwe - damu ya-wote - manabii - iliyomwagwa tangu
[G2443](#) [G1567](#) [G3588](#) [G0129](#) [G3956](#) [G3588](#) [G4396](#) [G3588](#) [G1632](#) [G0575](#)
 καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,
 mwanzo wa-ulimwengu kutoka - kizazi hiki
[G2602](#) [G2889](#) [G0575](#) [G3588](#) [G1074](#) [G3778](#)

| Kwa hiyo kizazi hiki kitawajibika kwa ajili ya damu ya manabii iliyomwagwa tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu,

- 51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ, ἕως αἵματος Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομένου μεταξύ τοῦ
kutoka damu ya-Ábel hadi damu ya-Zacharías - aliyeuawa kati-ya -
[G0575](#) [G0129](#) [G0006](#) [G2193](#) [G0129](#) [G2197](#) [G3588](#) [G0622](#) [G3342](#) [G3588](#)
- θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου; ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς
madhabahu na - nyumba ndiyo nakuambia ninyi itatakwa kutoka -
[G2379](#) [G2532](#) [G3588](#) [G3624](#) [G3483](#) [G3004](#) [G4771](#) [G1567](#) [G0575](#) [G3588](#)
- γενεᾶς ταύτης.
kizazi hiki
[G1074](#) [G3778](#)

tangu damu ya Abeli mpaka damu ya Zekaria, aliyeuawa kati ya madhabahu na mahali patakatifu. Naam, nawaambia, kizazi hiki kitawajibika kwa haya yote.

- 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως;
ole wenu - wanasheria kwa-sababu mmeondoa - ufunguo wa- maarifa
[G3759](#) [G4771](#) [G3588](#) [G3544](#) [G3754](#) [G0142](#) [G3588](#) [G2807](#) [G3588](#) [G1108](#)
- αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθατε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.
ninyi-wenyewe hamkuingia hamkuingia na - wanaoingia mliwazuia
[G0846](#) [G3756](#) [G1525](#) [G2532](#) [G3588](#) [G1525](#) [G2967](#)

“Ole wenu ninyi wataalamu wa sheria, kwa sababu mmeuondoa ufunguo wa maarifa. Ninyi wenyewe hamkuingia, na wale waliokuwa wanaingia mkawazuia.”

- 53 Κάκειθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
Na-kutoka-hapo alipotoka yeye walianza - waandishi na - Mafarisayo
[G2547](#) [G1831](#) [G0846](#) [G0756](#) [G3588](#) [G1122](#) [G2532](#) [G3588](#) [G5330](#)
- δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων;
vikali kumsonga na kumhoji yeye kuhusu mengi
[G1171](#) [G1758](#) [G2532](#) [G0653](#) [G0846](#) [G4012](#) [G4119](#)

Yesu alipoondoka huko, walimu wa sheria na Mafarisayo wakaanza kumpinga vikali na kumsonga kwa maswali,

- 54 ἐνεδρεύοντες αὐτὸν θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
wakimvizia yeye kumtega kitu kutoka - kinywa chake
[G1748](#) [G0846](#) [G2340](#) [G5100](#) [G1537](#) [G3588](#) [G4750](#) [G0846](#)

wakivizia kumkamata kwa kitu atakachosema ili wamshtaki.